

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marțea, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL.

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinatate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației tipografiei arhidiecezane, Sibiu, str. măcelarilor 45;

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegrafului Român”, strada măcelarilor nr. 45.
Epistole nefrancate se refuză. Articoli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE.

Pentru odată 14 fl., — de douăori 24 fl., — de trei ori 30 fl.
rândul cu litere garmond.

Pluralitatea.

II.

(Dr. E. B.) În articolul premergător am arătat, că scopul principal al restrângerilor cuprinse în proiect e, asigurarea influenței clasei istorice din țară, a inteligenței maghiare și a proprietarilor, în mod preponderant, în resolvarea afacerilor publice, față de curentul social-democrat și naționalist.

Social-democrații sunt pe deplin în curat cu aceea, că censul de avere și de cultură mai înaltă e îndreptat, ca în Belgia, în contra lor, și că înfrângerea lor mai ales în cercurile electorale orășenești are se succedă de fapt în urma votului triplu, acordat onorațiilor număroși și burghezimei cu avere.

Mai puțin succes / va avea pluralitatea pe șes, în cercurile compuse din sate cu socialiști agrari, pentru că aci sunt puțini indivizi inteligenți și cu avere, cari ar putea primi câte trei voturi.

Acum, dacă luăm în considerare, că nu prea sunt cercuri electorale orășenești, în cari Românii ar avea majoritatea, iar de altă parte, că prin ținuturile locuite de Români sunt puțini onorații și proprietarii maghiari: sistemul plural, în forma acum proiectată, nu va prea influența rezultatul alegerilor. Ori cu alte cuvinte, nu trebuie să ne temem, că pluralitatea va contrabalansa voturile Românilor în cercurile în cari ei sunt acasă. Din punctul de vedere al censului material, chiar nici pentru aceea, pentru că acolo, unde Românii trăiesc amestecați cu Maghiarii, divergență însemnată în avere nu prea există, cel puțin nu în măsura care se nimicească paritatea calificației alegerilor.

Cu totul altul e raportul însă acolo, unde Românii trăiesc cu Sașii, Șvabii și Sârbii împreună, pentru că popoarele acestea sunt mai avute și mai culte, deci numărul alegătorilor lor va întrece numărul alegătorilor noștri. Dar și pe al Maghiarilor, mai înapoiți și ei în cultură și avere, în ținuturile în cari Maghiarii locuiesc cu ele împreună.

Apariție îngrijitoare e însă pentru noi faptul, că nici instrucția populară, nici starea economică a poporului, nu stă pe nivou corăspunzător, după ce conform statisticeii, cu excepțiunea Rutenilor, durere, noi avem analfabeții cei mai mulți, și cei mai mulți proletari țărani fără pământ. Din acest motiv, mulți vor fi lipsiți deci de dreptul de alege.

Critică ar putea însă se devină numai atunci situația noastră, dacă peste un anumit timp, de exemplu zece ani, s'ar pretinde, după cum e contemplat, scrisul și cetitul în limba maghiară, ca condiție generală pentru îndreptățirea de a vota, pentru că prin aceasta poporul nostru ar fi pus în fața alternativei, ori de a învăța ungurește, ori de a renunța dela cel mai esențial drept cetățenesc, dela dreptul de alege.

Ideea fundamentală a proiectului o formează ipoteza greșită, cu care se amăgesc psihologii șoveni, pe ei și lumea care le crede, că din cunoașterea limbei maghiare se nasc totodată și sentimente maghiare. Cumcă presupunerea aceasta e greșită, am arătat eu în broșura mea din anul 1907, intitulată „Legea despre școlile populare și naționalitățile”, provocându-mă în ea mai ales la Irlandezii cari vorbesc englezește, și atrăgând atențiunea cercurilor competente asupra faptului, că din forțarea limbei maghiare în școlile populare nu va eși nimica multămitor pentru maghiarime, fiindcă prin aceea, că nepretențiosul copil de țăran vine maltratat cu o limbă grea, străină, de care el nu are nici o trebuință, împedecată fiindu-i prin aceasta dezvoltarea sa spirituală: să desvoaltă în el ură față de limba și națiunea maghiară, și astfel tocmai contrarul se va obține dela aceea ce se intenționează.

Chiar și câștigarea cunoștinței în scris și cetit în limba proprie e o problemă destul de grea pentru noi, pe care numai cu mari opiniri vom putea să o resolvăm. Mijlocul cel mai potrivit și cel mai modern e așa numita școală de adulți, instruirea celor mari în afară de școală, după cum ea se practică în străinatate pe multe locuri cu bun succes, și după cum cetesc, că la inițiativa luată din partea bravilor Selăjeni, s'a luat în vedere pentru a fi pusă în practică și din partea „Asociațiunii” noastre. Eu cred, că până la proximele alegeri de deputați (toamna anului 1909), pe lângă o muncă zeloasă și intensivă s'ar putea face, ca cea mai mare parte a fiilor poporului nostru, de altcum talentat, să-și însușească scrisul și cetitul în limba proprie.

Ce privește acum cunoașterea limbei maghiare, sunt gata la aceea, că în chestia aceasta atât de grea se întimpin contrazicerea multora. Se zice adecă, cumcă poporul nu mai în limba sa poate să fie cultivat, și că bilingvismul cuprinde în sine primejdia desnaționalisării, după ce omul simplu dela sat va neglijă limba de care vede, că poate să se lipsească, și care nu-i este de nici un folos, iar cu timpul o va uita de tot. Tesa aceasta în teorie și în general e corectă, dar în praxă experiențele ne sunt cu totul altele. Pentru că e adevărat, că însușirea cunoștințelor generale, dezvoltarea spirituală a individului, se face mai ales în limba maternă, ca mai acodată spre acest scop; dar regula aceasta nu formează pedecă pentru însușirea altei limbi. Vedem aceasta la copiii de domni, cari în frageda tinereță învață franțuzește și englezește, fără ca se suferă, fie cultivarea generală, fie limba maternă.

E adevărat, că bilingvismul nu e pentru popor, ceace eu am accentuat totdeauna. Dar de aceea nu mă tem, că bilingvismul ar avea de urmare desnaționalisarea. Pentru că am văzut în Ardeal Sași, cari

vorbesc destul de bine românește, fără ca prin aceasta să le fie alterat caracterul limbei lor. Am văzut în Banat Șvabi și Sârbi, cari vorbesc bine limba noastră, fără ca ei să se fi romanisat. Și am văzut în fine și Români, cari au învățat la miliție nemțește, ba chiar și ungurește, dar nu s'au tăcut din ei, nici Nemți, nici Maghiari. Reintorși în împrejurimea lor de mai nainte, nici unul nu se lapadă de limba sa maternă, lucru pe care țăranul îl face numai atunci, când își schimbă patria, împrejurimea, adecă ajunge în loc străin și între astfel de împrejurări, că nu mai are ocaziune să-și folosească limba maternă. De aceea, eu nu aflu primejdie națională în aceea, că fiii poporului nostru, umblători la școală, fie de bună voe, fie în urma constrângerii din școală, își însușesc limba maghiară, în parte, ori în mod desăvârșit, presupunând, că prin aceasta nu le este neglesă limba maternă. Pentru că în poporul nostru conștiința națională e acum atât de întărită, încât o limbă străină el o întrebunțează numai ca limbă ajutătoare, acolo unde în limba sa proprie nu poate să se exprime așa, ca să fie înțeles, și de aceea, în 2—3 ani de regulă și uită școlarul român aceea, ce s'a turnat în el cu deasila în școală.

Acum, dacă s'ar întâmpla, ca dreptul de alege să fie legat de cunoașterea limbei maghiare, poporul nostru sprinten la minte va conserva tocmai atâta din cunoștințele ce le-a primit în limba maghiară, cât ajunge, ca să-i fie asigurat dreptul electoral. Cu alte cuvinte, va ști ungurește la urnă, — altundeva nu!

Cultivarea limbei materne în școală e depusă astăzi încă în mare parte în mâinile autorităților noastre bisericești, și legile școlare nu împedecă cultivarea ei mai intensivă. Iar dacă s'ar împedeca, avem puternicul mijloc al *instrucției libere*, care poate suplini școlile, ori le poate întregi.

Privind astfel lucrurile, dacă vom întrebunța la timp toate mijloacele acomodată să ne asigure limba și cultura, putem privi fără temere de desnaționalisare la maghiarizarea școlilor, pe care, după ce fiecare rău are și o parte bună, în butul scopului incoret pe care-l are, cu o politică incusită culturală putem să o îndreptăm în favorul nostru, și foloasele ei le-am putea esperia chiar și atunci, când cunoașterea limbei maghiare, acest ultim adut al politiceii șovene, va fi decretată ca condiție generală a dreptului de alege, fie plural, fie simplu.

Ținându-le toate acestea în vedere, dacă autoritățile noastre bisericești și școlare, sprijinite de întreaga societate română, vor pune fără amânare în aplicare toate acelea eficace mijloace, cari ni-se îmbeie pentru ridicarea bunei stări culturale și economice a poporului nostru, anume, *instrucția liberă*, apoi înființarea de *reuniuni economice*, cu menirea de a împedeca depreda-

rea poporului nostru dela sate, — după sistemul celor din Posen, — nu vom avea motiv să desperăm cu privire la viitorul poporului nostru, și totodată cu liniște vom putea privi în fața reformei electorale, pentru că atunci pușca îndreptată asupra noastră aruncă glonțul îndărăt, și în arsenalul mare al politiceii abia va mai fi armă acodată să despoaie poporul nostru de eserciarea celui mai însemnat drept cetățenesc.

Cu mijloacele acum amintite, ca organizațiuni sociale, și ca mijloace puternice și moderne de apărare, mă voiu ocupa în mod amănunțit cu altă ocaziune.

Fundamentul educațiunii

de Dr. At. Marienescu.

IV.

Educațiunea se începe de loc după naștere și în sânul familiei țâne până ce fata s'a măritat și feciorul a ajuns pe atare carieră, a ieșit din familie și s'a făcut de sine stătător.

Educațiunea bună o încep și o continuă părinții aceia, cari sunt pregătiți spre a da pruncilor o educațiune bună familiară.

Afară de familie nu se află educațiune bună, sau numai în grad mic. În școle — începând dela anul al 6-lea ori al 7-lea, până cătră anul 25—30, când își încheie unii cariera lor, — nu să dă educațiune, pentru că nu e în sistema școlară, (la gimnaziu, școala reală, comercială etc). ca să fie grije și de o educațiune bună a școlarilor, — ca să se facă oameni umani, de omenie, de cultură, dar nici nu sunt învățători și profesori, cari să fi învățat anume de a crește un om în educațiune umană, națională și creștină, adecă nu se pricep la educațiune; și încât sunt și de aceia, cari având familie și știind crește pe pruncii lor, nu au datorința decât de a propune studiile, și numai când și când la atare ocaziune vorbesc ceva și despre educațiunea bună, familiară. În genere învățătorii și profesorii la ei acasă în familie nu au căpătat educațiune familiară, educațiune fundamentală, și atunci ce să mai aștepti dela ei, dacă nici în școală nu au învățat-o?

Pentru aceasta repeșesc, că educațiunea bună, fundamentală, se poate da numai în casa părintească, și aci trebuie să se deie! Ei, dar în genere, cât de nepregătiți sunt părinții — măcar și unii din cei civilizați, sau așa numiți culți — ca pruncilor să le deie o educațiune bună fundamentală, deosebi umană, adecă pe prunc să-l crească, ca neincetat să fie uman față de animale, față de oameni, față de dușmani, anume să-l crești în fapte umane, virtuozose și prin aceste de om de omenie, căci dacă din prunc nu faci om de omenie, acela nu va fi nici când Român și creștin de omenie.

Adevărat, că învățăturile religioase noastre ajută mult, ca pe om să-l faci bun, și ar trebui, ca un creștin să fie om de omenie. Dar biserica nu se îngrijește din destul, că în inimile creștinilor afund să sâdească o educațiune creștină, și în modul acesta să vină mai mult în ajutorul părinților, ca pe pruncii lor să-i crească în umanitate și creștinătate.

Învățăturile de religioase și de creștinătate în școlile mai înalte, începând de jos până sus, sunt așa de puține și de slabe, încât educațiunea fundamentală nu se poate răzîmă pe ele.

Deci trebuie, ca să ne îngrijim cât de tare de educațiunea în familie, pentru că dacă părinții nu s'au priceput, sau ca nepăsători nu s'au îngrijit de creșterea pruncilor, aceștia capătă o libertate ce-i strică, o independență ce-i surupă și pentru aceasta o voință de a face numai rău în lume, — și mai târziu nu se mai poate, ca din un copil stricat să faci un om bine educat. Existența poporului nostru, existența bisericii noastre, pretinde mare îngrijire.

Ar trebui, ca să avem cărți bune de educațiune omenească, națională și creștinească, dar deosebi de educațiune omenească, căci aceasta e fundamental tuturor culturilor, și pentru toți. Ar trebui o carte, care să fie o pedagogie familiară pe seama părinților, ca și ei să învețe a educa bine pe pruncii lor. Și dacă atare învățător, ori profesor cu cunoștințe și praxă de educațiune primește principiile mele aci dezvoltate deosebi pentru educațiunea umană, ușor va pricepe unde țintesc și ușor va compune o carte spre folosul familiilor. Ar trebui, că în preparandiile și teologiile noastre să se pună pond pe educațiunea elevilor, să-i pregătească de a putea educa bine, pentru că acești elevi au chemarea, respective misiunea, de a educa în familie, în școală și în biserică, mai ales, când la noi Românii, vezi din viața socială a noastră, că puțini părinți au știut să-și crească bine pe pruncii lor. Pentru aceasta, viața socială a Românilor e tot spartă, indușmănită, și mai totdeauna din partea acelor, cari n'au fost crescuți de oameni de omenie, de oameni — culți.

E bine dacă cei avuți tân în casa lor un pedagog, ori o gubernantă, cari s'au pregătit pentru educațiunea familiară, pentru că părinții mai avuți de regulă n'au timp destul pentru de a fi tot cu pruncii lor. Institutele de creștere încă nu sunt bine organizate, nici aici, nici dincolo de Carpați, ca părinții să sperze o educațiune fundamentală pentru pruncii lor, dar să sperăm, că deacuma se va purta mai multă grijă pentru educațiunea umană, fundamentul cultivei adevărate.

În fine să mai repetesc, că dacă introduci pe om în educațiune umană, îl faci om de omenie, și atunci acel om și ca Român și ca creștin va fi om de omenie.

Cu inima și cu sufletul, prin urmare și cu educațiunea omenească, națională și creștină, stăm sub influența bisericii noastre, în senzul strâns — a clerului. Acesta astăzi e ajuns la priceperea, că ce datorințe are. E întrebarea de a fi, sau a nu fi!

Mă rog dară de părinți, ca să bage în samă învățăturile mele, pentru că eu aceste le-am scris din datorință românească și creștinească către părinți.

Deputații români între alegători.

Darea de seamă a deputatului Vasile Goldiș.

Mercuri, în ziua „Schimbării la față”, s'a ținut o întrunire publică în comuna Cuvin, comitatul Aradului, în fața căreia deputatul cercului Maria-Radna, dnul Vasile Goldiș, și-a ținut darea de seamă despre activitatea sa parlamentară.

Adunarea a fost prezidată de protopresbiterul din Radna, dl. Procopiu Givulescu, care după o scurtă vorbire de deschidere a dat cuvântul dlui deputat Goldiș, spre a adresa alegătorilor săi cuvinte de luminare și de lămurire. A vorbit deputatul Radnei frumos și la înțeles, ca totdeauna, despre vremile din trecut, despre luptele Românilor în comitate, despre persecutarea presei române, despre greutățile pe cari le-a pus pe țară dieta de acum, despre legea lui Apponyi, și altele.

A vorbit apoi deputatul Șiriei, dl. Dr. St. C. Pop, iar în urmă adunarea votează următorul proiect de rezoluțiune:

1. „Noi, alegătorii români din cercul electoral Maria-Radna, ascultând azi în 6/19 August 1908 în comuna Cuvin darea de seamă a deputatului nostru Vasile Goldiș, ne exprimăm mulțămitele noastre cele mai calduroase față de Domnia Sa și față de partidul dietal al naționalităților, pentru ținuta vrednică și bărbătească, ce au dovedit-o în parlamentul țării.

Rugăm pe deputatul nostru și pe toți deputații naționaliști, ca și pe viitor cu aceeași frățească înțelegere și armonie și cu același curaj neînfrânt să lupte pentru binele patriei noastre comune, pentru libertatea politică și culturală a tuturor popoarelor, cari o constituiesc, după principiul sfintei trinități: dreptate, egalitate și frățietate.

2. Pentru manifestarea sinceră și nefalsificată a voinței cetățenilor și pentru exercitarea ei liberă la alegerile de deputați dietali, pretindem o nouă lege electorală pe temeiul sufragiului universal direct, egal, secret și cu votarea în comune, pentru toți cetățenii patriei, fără nici o restricțiune. Contra unei legi de principii contrare, protestăm cu toată hotărârea.

3. Pretindem ca și naționalităților nemaghiare din patrie să li se lase dreptul elementar cetățenesc de a se putea organiza în partide politice, ca orice partid din lume, în toate țările civilizate. Cerem prin urmare, ca ordonanțele ministeriale și măsurile administrative, cari calcă în mod volnic această libertate elementară, să fie scoase din vigoare.

4. Dorim și cerem conlucrare paacifică pe baza principiilor democratice și egalitate cu toate popoarele patriei noastre, în folosul țării și al cetățenilor ei, fără deosebire de limbă și religioase. Rugăm prin urmare partidul dietal al naționalităților, ca în lupta sa spre acest scop să se alieze cu toate partidele, cari sunt conduse de aceleași principii de dreptate și deosebi pentru eluptiona sufragiului universal să recurgă la toți factorii constituționali, iar în caz de lipsă să iee inițiativa unui congres general al tuturor naționalităților și partidelor, cari în privința legii electorale sunt stăpânite de aceeași voință și dorință.

5. Decidem, că din adunarea noastră să se trimită Maiestății Sale o telegramă omagială, iar casei deputaților să se trimită o adresă, prin care cerem aducerea cât mai curând a legii electorale, pe baza principiului nefalsificat al sufragiului universal.

S'a cetit apoi textul telegramii către Maiestatea Sa, și numai decât a fost expediată cancelariei de cabinet la Ischl. Avea cuprinsul următor:

„Din partea Românilor cercului electoral dietal al Radnei, adunați astăzi în comuna Cuvin, primește, Maiestate, expresiunea credinței lor în veci nestrămutate și cel mai adânc devotament. Cu încredere într'un viitor mai frumos, Te salutăm, Maiestate, ca pe marele principe al sufragiului universal, nefalsificat și oeritor egalității în drepturi a tuturor popoarelor țării.”

S'a cetit și votat și adresa către dietă, care e următoarea:

„Onorată cameră a deputaților!

A trecut deja al doilea an de zile, de când s'a deschis dieta de acum a țării. Țara întreagă a fost plină de nădejdi, căci cea mai de căpetenie datorință a acestei diete se declarase a fi introducerea în lege a dreptului de vot universal, secret, egal, direct și pe comune. Dar până acum zadarnic am așteptat legea mântuitoare. Din potrivă, în timpul mai nou tocmai din partea presei, care sprijinește guvernul, se lăfășește vestea, că guvernul de acum nici nu voește să introducă în lege votul obștesc, ci despre dreptul electoral astfel

de proiect voește să înainteze dietei, care nu va fi așezat pe principiul mare al egalității de drept, ci din nou voește să împartă pe locuitorii țării în două soiuri de cetățeni, și anume: cetățeni privilegiați cu toate drepturile și cetățeni fără drepturi. Timpul privilegiilor a trecut și noi protestăm în contra încercării, ca în chipul sufragiului universal falsificat de nou să se escamoteze privilegiile în legile noastre. Pretindem deplină egală îndreptățire a tuturor popoarelor țării, pretindem votul universal secret, egal, direct și pretenșiunea noastră justă o aduocem pe calea aceasta la cunoștința onoratei case a deputaților.

În numele și din încredințarea cetățenilor din cercul electoral al Radnei, adunați la adunare poporală în comuna Cuvin (urmează subscrierea prezidentului și a notarului adunării).“

Între alegătorii știutori de carte s'au împărțit apoi cărți, și în urmă prezentul a încheiat adunarea, care a decurs în bună ordine și a lăsat urme bune și impresii plăcute în inimile alegătorilor, întruniți în ea ca să vadă și se asculte pe deputatul lor, care numai cinste le face în sfatul țării.

Din protopresbiterate.

Conferență preoțească în tractul Alba-Lulia. — 1/14 August 1908.

În conferența preoțească din anul trecut s'a decretat, cu majoritate de voturi, ca viitoarele noastre conferențe preoțești din tract să fie ambulante.

Prima noastră conferență ambulantă deci a fost convocată de șeful tractului pe ziua de 24 Iulie v. în frunța parohie din opidul Ighiu. Această comună a trebuit să presteze proba de foc.

Și a prestat-o astfel, că partidul, care a pledat din atâtea motive, — cari în fine toate se reduceau numai și numai la tignă și comoditate, — contra ambulanței, astăzi cu reverință a trebuit să se închine rezultatelor unei conferințe ambulante.

La început toți șovăiam despre succesul întrunirii noastre, cu deosebire partida pentru ambulanță era din cale afară pusă pe griji. Insuși șeful întrebă, a trebuit să răspundă cu evasivul rece: „vom vedea, vom face ce se va putea, cu o probă și cu o experiență mai mult, nu strică.”

Asta așa a ținut până în ziua conferinței, când 35 preoți, în frunte cu șeful nostru, toți în frumosi și impunătorul costum preoțesc, și-au dat întâlnire în biserică parohială din Ighiu.

La orele 9 se începe serviciul divin. Doi preoți „rânduiește de cel mai mare” fac slujba sfântă, unul urcă locul pentru a-și ținea predica, doi țin locul de „cantori”, ear grosul îi urmărește cu o gingașe înfiorare de plăcere și sublimitate ceremonialului nostru.

Toate sunt numai instrucție și prilej nou de a ne îmbogăți magazinul de cunoștințe. Poporul auzind cine și câți au venit la ei, încă din zi de lucru își face sărbătoare și umple largul bisericii.

N'a lipsit nici partea înduioșătoare, căci accentele jalnice dela servirea parastasului servit în memoria parohului local Maxim, care a lăsat bisericii sale de aici frumoase realități, ni-a stors câte o lacrimă, aducându-ne aminte de fratele nostru, după zisa scripturii.

La orele 11 s'a deschis conferința, prin cuvântul dlui protopresbiter Teulescu. Notarul conferinței P. Suciu cetește mai multe ordinațiuni cuprinse în cerculariul Prea Ven. Consistoriului cu privire la conferințele preoțești.

Se stabilește discuția asupra serviciului divin, servit de preoții Stoicuța și Stancu. Ceva observații, și se declară de buni servitori ambii.

Predica despre „credință” rostită de preotul Gh. Albu a fost la înălțime și să califică de model. Se dorește publicarea ei. (S'a făcut deja. Red.)

Propunerea parohului Al. Băeșan, de a-și exprima conferința de azi fiasca sa alipire către înaltul stăpân și metropolit al nostru Ioan, completată de parohul Fl. Rusan, de a se scoate în adresă momentul împlinirii celor 80 de ani, a stărnit plăcere și însuflețire în șirul preoției.

Un punct însemnat din program a urmat, lucrarea preotului I. Neagoe despre „uniformitatea serviciului divin”. O lucrare bine aranjată și cu studiu făcută.

Pentru studiul depus în ea, conferința i-a și votat recunoștința la protocol.

Tot în șirul lucrărilor putem înșira aci referada preotului Al. Băeșan asupra rapoartelor anuale ale preoților.

Raportul acesta bine lucrat, urmat și de explicațiile clare ale șefului, a făcut o bună orientare asupra cum au de a se face pentru viitor rapoartele anuale.

Tot acestea au dat ansă la discuții și debateri serioase, cari totdeauna aduc lămuriri și netezesc culțile ghimpoase din calea adevăratei lumini.

Tractate punctele toate, ne-am văzut cu drag în număr complet la masa albă din casele ospătării Maxim. S'a închinat, din partea șefului pentru I. P. Sfințitul Părinte, distinsul nostru Metropolit Ioan. S'a vorbit pentru șeful tractului din partea mult apretiatului nostru coleg Gh. Muncuș, iar C. Suciu a vorbit pentru cimentarea solidarității în sinul preoției, și preotul Fl. Rusan pentru dragostea cătră chemarea ce am luat asupra-ne, apoi Morușca, Băeșan, etc. pentru prosperarea bisericii.

Făcând bilanțul, față de anii trecuți aflăm, că am pus la activul nostru progres, în ținuta noastră, în prezentare, în interes pentru ale noastre afaceri, în lărgirea cercului de cunoștințe, toate datorite conferențelor noastre preoțești, fără de cari azi nu am mai putea trăi.

Nu mai venim la conferențe pentru frica pedepsei ce s'ar dicta din partea ori și cui, ci vom merge din dragoste, din ambițiunea ce trebuie să ne-o înșire munca ce o săvârșim, din simț de datorință, din înșasi necesitatea vieții noastre intelectuale, fiind conferențele noastre tot atâtea arterii principale în organismul nostru. Și când toți vom face așa, atunci, numai atunci vor fi atinse înalte scopuri ale conferențelor noastre, cât și ale întemestorilor acestora. „Delamog”.

NOUȚĂȚI.

Din cauza sfintei săbători a „Adormirii Maicei Domnului” numărul proximal foilor noastre apare luni, la orele obicinuite.

Adunarea dela Vinț. Duminică în 23 August n. și-a ținut darea de seamă deputatul cercului Vinț-de-jos, Dr. Iuliu Maniu, în fața alegătorilor săi, întruniți în adunare poporală în Vinț-de-jos, în număr de peste 2000. Frumosul discurs al domnului deputat Dr. Iuliu Maniu îl vom da în întregime. Acum notăm, că a fost însoțit de deputații naționaliști Dr. Ioan Suciu, Dr. Aurel Vlad și Coriolan Bre-dicean, cari asemenea au vorbit poporului. S'a votat o moțiune potrivită și s'a trimis telegramă omagială Maiestății Sale la Ischl.

Alegere de patriarh. Scriu z'arele maghiare, că Maiestatea Sa nu a aprobat alegerea episcopului Sm'janov'ci de patriarh al bisericii gr.-ort. sârbești, din motivul, că nu știe ungurește. Despre aceasta preainaltă hotărâre congresul bisericii sârbești va lua act într'o ședință care se va ținea în curând, apoi congresul va fi prorogat, și se va întruni numai în Septembrie, pentru a face alegere nouă de patriarh.

Congresul studenților români. Cetim în ziarele din București, că congresul studențesc se va ținea în 7 și 8 Septembrie v. c. în Iași. Se crede, că vor participa 400 de studenți români, din toate țările locuite de Români. Ședințele se vor ținea în teatrul național. Au promis că vor merge la Iași și vor ținea studenților câte o conferență domni Maiorescu, Delavrancea, și alții.

Serbarile Sașilor. Festivitățile culturale ale Sașilor s'au ținut anul acesta în Șinca-mare. Au fost bine cercetate.

Consiliul comunal suspendat. Din Blaj se vestește, că consiliul comunal de acolo, compus numai din Români, a fost suspendat de către comitetul administrativ al comitatului Alba-inferioară, din motivul, că nu-și împlinesc chemarea în înțelesul legii. Cine știe ce va mai fi la mijloc?

Premiul prim. La alergarea de cai aranjată nu de mult din partea escadronului de cavalerie din Râșnov, premiul prim l-a câștigat domnul Zeno de Pușcariu, sublocotenent și fiul domnului judecător regesc în pensiune Iuliu cav. de Pușcariu. Domnul sublocotenent a câștigat și la alergările de cai din Sibiu premiul prim, în primăvara anului acestuia.

Instalarea noului paroh romano-catholic din Sibiu, prințul Hohenzollern, se va face în 29 Septembrie n. c. cu mare solemnitate.

Teatru român în Sibiu. Prezum așăm, o societate de diletanți din Sibiu va aranja în 4 Sept. st. n. o reprezentație teatrală, cu concursul dlui și dcamnei Z. Bârsan. Se vor preda două piese teatrale (comedii) necunoscute publicului nostru și apoi declamații. Sperăm, că societatea română din Sibiu va ști aprecia și sprijini și de astădată ostentivile și jertfele ce în special dl și doamna Bârsan le pun în serviciul începutului teatrului românesc! Reprezentația se va da în sala cea mare a Casei Naționale.

Universitatea a treia. În Septembrie va merge o mare deputațiune din Seghedin la Budapesta, ca se înmâneze Maiestății Sale un memorandum, în care se cere, ca a treia universitate să se înființeze în orașul Seghedin.

L'a omorât glonțul. În Lipova a ținut manevre artileria armatei austro-ungare. Pazitorul de câmp Birescu a găsit pe urma ei un glonț de tun pe câmp, în treg încă. L'a luat în mână, dar în momentul acela glonțul a explodat și l-a rupt în bucoști pe bietul om. Oamenii de pe câmp, cari au auzit puternica detonatură, au alergat la fața locului, și au adunat particulele din corpul nefericitului om, resirate pe câmp. A rămas în urma lui o văduvă cu șase copii.

În loc de moarte — trei ani. Corporalul Iszlai din regimentul 62 de infanterie, domiciliat în Murăș-Oșorheiu, și-a împușcat amanta, apoi a încercat să se sinucidă, dar n'a succes. A fost arestat și tribunalul militar l-a judecat la moarte prin streang. Maiestatea Sa însă, cu ocaziunea serbării zilei nasterei, i-a schimbat pedeapsa în *trei ani* de închisoare.

Expoziție de galițe să țină în 11 și 12 Octombrie n. c. în Lugoj, în localitățile de vară ale hotelului „Concordia”. Anunțările au să se facă până la 25 Septembrie, la comisiunea încredințată cu aranjarea expoziției, și cu cancelaria în palatul comitatens, dela care se pot cere informațiile mai amănunțite.

Școală de cântări bisericesti există în Piatra Neamț, în România, condusă de bătrânul cântăreț bisericesc Nicolae I. Barcan. S'a înființat la anul 1869. Dela înființare până astăzi au cercetat-o și absolvat-o 416 de elevi, cei mai mulți fi de țărani, cari au fost aplicați apoi ca cantori la diferitele biserici. E interesant, că ca elev al școlii acesteia și-a început cariera și părintele Arhimandrit Ungurean, astăzi paroh al bisericii române din Canada.

Cinci regimente nouă. Armata română se va înmulți cu cinci regimente noi de artilerie. Spesele sunt trecute în bugetul statului de pe anul care urmează. Cu aceste cinci regimente noi armata română are 18 regimente de artilerie. S'au comandat deja pe seama regimentelor noi de artilerie trebuincioasele 48 de tunuri cu repetiție. Cum se știe, artileria română e una din cele mai bune în Europa.

Ciuma în Rusia. După ce în guvernamentul Astrahan și în altele din Rusia e constatată în mod oficial existența ciumei, care grăsează în mod epidemic și primejdios, statul român a oprit intrarea în țară a călătorilor veniți din Rusia, înainte de a li-se face vizită medicală și de a fi puși sub supraveghere timp de cinci zile, socotite dela sosirea lor la hotarele țării.

La fondul de 20 bani al „Reuniunii sodalilor români din Sibiu” pentru cumpărarea unei case cu hală de vânzare au mai dăruit: Dr. Nicolae Ionescu, avocat în Caransebeș 5 cor.; Const. Moldovan, paroh (Roșia șs.), soția sa Zorița n. Dandea și fiul lor Mircea C., dela toți 40 bani; George Poponea, vice-prez. Reun., soția sa Elisabeta n. Aron și copiii lor George, Victor, Emilia și Dorin, dela toți 60 bani și Vic. Tordășianu prez. 10 bani.

Al 133-lea! Cassariatul „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu” a solicitat ajutorul statutar după răposatul membru Maria Stoică, soție de episcop.

Acesta este al 133-lea cas de moarte în sinul Reuniunii române de înmormântare sibieni.

Din Marpod ni-se scriu următoarele: Dumineca trecută pe la orele 6, 10 și 11 noaptea s'a descărcat asupra comunei noastre Marpod un vifor groaznic și peatră foarte mare. Casele le-a descoperit, șurile aproape toate s'au prăbușit, grânelor prin șuri le-a udat ploaia, așa că acum acolo se strică, altele sunt noroite în șuri foarte rău. Hotarul întreg, și tot ce e pe el, grindina în mărimea ouălor, a nimicuit de tot. Nimic nu a mai rămas, să crezi că o să se mai facă ceva. Anevoie se va aduna un car de cucuruz la toamnă de pe hotarul întreg. Cucuruz, otavă, ovăș, napi, crumpene, nu mai avem, toate sunt nimicite. Casele stricate, ferestrele rupte. Varul de pe pereți tot bătut ca cu ciocanul. Stava de cai a prins-o vremea cea grea în marginea satului și a luat-o apa. Cam la 200 de cai sunt morți, perduți și betegi.

Teatru în Brad Tinerimea română din Brad și jur invită la petrecerea împreună cu reprezentațiune teatrală urmată de dans, ce se va aranja în Brad, hotel „Central”, în ziua de sf. Mărie la 28 August n. Începutul precis la orele 8 seara. Venitul curat e destinat pentru a-cuiriarea unei biblioteci teatrale. Se joacă piesa „Nepotul răsărit”, farsă în 5 acte, traducere de I. Șuluțu, prelucrată de T. V. Păcățian. Urmează apoi dans până în zori.

Petrecere în Faurești. Comitetul parohial din Faurești invita cu toată onoarea la petrecerea de dans împreună cu banchet, ce se va aranja în 30 August n. cu ocaziunea punerii petrei fundamentale la noua biserică din loc. Prețul unui tacâm la banchet 3 cor. Prețul de intrare la petrecere de persoană 1 cor. Începutul banchetului la 2 oare p. m. Începutul petrecerii la 7 oare sara. Venitul curat este destinat în scopul bisericii din loc. Suprasolviri se primesc cu mulțămînt și se vor cuita pe cale ziaristică.

Industria de țiglarie a ajuns la noi într-o stare înfloritoare. Acest rezultat e de atribuit în mare parte cunoscutei firme M. Bohn & comp. și de aceea cu bucurie luăm la cunoștință, că această firmă activă în curând va înființa în Békéscsaba un mare etablissement, care va aduce mari câștiguri acelor împrejurimi.

Nr. 9306 Școl. 1908.

Concurs.

Pentru conferirea unui stipendiu de una mie (1000) coroane din fundațiunea Moga se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în ziarul „Telegraful Român.”

La acest stipendiu pot concura tineri români gr.-or. din arhidieceză, cari studiază științele filosofice sau juridice.

Cererile de concurs să se trimită în termenul normal la consistoriul arhidiecezan, însoțite de următoarele documente:

- a) carte de botez;
- b) testimoniu școlar;
- c) testimoniu dela medic despre starea sănătății.
- d) testimoniu de avere.

Cererile intrate după termenul indicat, nu se vor lua în considerare.

Sibiu, 8 August 1908.

Consistoriul arhidiecezan.

Nr. 8291/1908 Epitr.

Concurs.

Din fundațiunea fericitului Dr. Avram Mihailu să publică concurs pentru un stipendiu de 300 coroane, pe anul școlar 1908/1909, cu termen de 30 zile dela prima publicare.

Reflectanții pot fi elevi dela școlile comerciale, gimnaziale ori reale, cari produc:

1. Atestat de botez.
2. Atestat școlar cu calcul bun și purtare esemplară.
3. Atestat de paupertate.

Preferiți vor fi ceteris paribus rudenile defunctului și tineri din comuna Balomir.

Sibiu, 2/15 August 1908.

Consistoriul arhidiecezan.

Cărți și reviste.

„**Cartea de Aur**”. Din opul „*Cartea de Aur, sau luptele politice-naționale ale Românilor de sub coroana ungară*”, de Teodor V. Păcățian, au apărut până acum patru volume, și stau gata pentru a fi puse sub tipar alte două volume, — al V-lea, în care se cuprind vorbirile deputaților români rostite în dietă în ciclul parlamentar 1869—72, și al VI-lea, care conține mișcările politice-naționale ale Românilor din statul ungar până la anul 1881, când s'a stabilit programul național dela Sibiu. Volumele apărute se vând cu câte 10 coroane exemplarul nelegat și 12 coroane exemplarul legat, și se pot comanda dela autorul în Sibiu (Nagyszeben). Prețul se poate plăti și în rate.

„**Biserica ortodoxă română**”, revistă periodică eclesiastică a sfântului sinod al sfintei biserici autocefale ortodoxe române, anul 32, numărul 4 pe Iulie. Cuprinsul e următorul: Impresiuni dela biserica rusă din capitală. Motivele credinței mele. Câteva cuvinte asupra cazănelor Sf. Efrem Sirul. Hrisostom ca educator. Ciprian. Ediția prohodului ieromonahului Macarie și edițiile altora. Cassa bisericeii și cassa școlărilor. Virtuțile cardinale. Evangelia sau viața și învățătura domnului nostru Isus Cristos. Mișcarea în personalul clerical din țară. Donațiuni. Publicație. Administrația București, strada Principatele unite Nr. 60. Abonamentul 12 lei la an.

Serate de ale meserieșilor nostri.

Cu tot năduful verii, „Reuniunea sodalilor români din Sibiu”, stăruitoare în toate, la 30 Iulie și-a ținut a 7-a ședință literară (a 3-a festivă) din a. c. În absența prezidentului Victor Tordășianu, ședința a fost condusă de vice-prezidentul George Poponea. În discursul de deschidere al ședinței, dl vice-prezident se rapoartă la faptul trist al încetării din viață a vrednicului măestru cismar N. Domnariu, carele purtând deosebit interes pentru trebile Reuniunii și fiind unul din cei mai vechi membri ai ei, Reuniunea din acest trist incident a arborat steagul cernit pe case, mai departe prin o anume deputațiune, în frunte cu prezidentul, a asistat la actul înmormântării, ear corul funebral al nostru a executat cântările ocazionale. Numele harnicului măestru și al bunului creștin Domnariu, de sub a cărui mână au eșit numeroși buni învățăcei și sodali cismari, s'a eternizat în analele Reuniunii și prin anumite sume dăruite de cunoscuți la fondul văduvelor și orfanilor meseriașilor nostri. După toate acestea dl Poponea ne pune în vedere, că „Clubul român din Viena” de sub protecțiunea generalului A. Lupu, în semn de recunoștință pentru vrednicia prezidentului nostru Tordășian și drept incurajare pentru continuarea lucrărilor folositoare, în adunarea generală din 4 Iulie n. c. la proclamat „membru onor” al său.

„Această distincție o considerăm, nu numai ca o răsplată a muncii desinteresate și cinșite pentru prezidentul nostru, ci și ca o podoabă a Reuniunii noastre. Drept aceea cuvine-să, — zice dl Poponea, — ca și noi să luăm parte la această bucurie a lui și să-i dorim, ca părtaș să se facă încă mulți ani de stima ce i-o păstrează acei ce știu prețului pe cei muncitori”.

De încheiere dl Poponea bineventează cele preste 120 persoane prezente și declară ședința deschisă.

Dl S. Duca, notarul Reuniunii, cește sumarele ședințelor administrative, după cari viceprezid. Poponea cetește bogatul istoric al „Reuniunii pelarilor din Porcești”, înființată la 1808, care e ascultat cu viu interes. Acest istoric merită se fie publicat în întregime. Un tiner distins, dar modest elev al conservatorului din Viena, ne-a predat o strofă a unei poezii de Cosbuc, mai întâi așa după cum o declamează un debutant serios, apoi cum ar preda-o unul comic, altul tragic, etc. etc. Vii aplauze au acoperit prestațiunile tinerului, care nu voește se fie numit. Ne-a cântat apoi sod. lăcătuș P. Munthiu mai multe doine, dar ne-a încântat și cu fluerul. Gramofonul zidarului I. Moldovan și-a produs și el efectul dorit, după care a urmat măestru compactor P. Iliș cu bucoști alese din „Regule practice de bunăcuviință între oameni” de Marin F. Livescu, întitulate „Nu se cuvine”, cetite la înțeles.

Aceste reguli ar fi bine să se cunoască în cerouri cât mai largi. Micul Traian Moga cu violina, ear tinerul I. Tințiu, cu cântece potrivite au ținut să ne distreze. A plăcut mult mititica Vasilica Niculescu cu o declamație predată în trei limbi. Bun a fost și G. Coleșianu cu o poezioară predată cu destul simț.

Împărțite 12 broșurele între participanți și dl Poponea mulțumind publicului și debutanților, invită la ședința din 27 August n. c. „Călătorul”.

Din public.*)

Mulțămînt publică.

Subscrisul în numele comitetului parohial îmi țin de datorință, ca cu ocaziunea sfințirii sfintei biserici din comuna noastră Șaroș — de nou renovate și pictate — să mulțănesc tuturor măestrilor și în deosebi pictorului Ioan Tudor din Șeica-mare, care peste așteptarea noastră ne-a înfrumusețat sfânta casă de rugăciuni a Domnului.

Mulțănesc mai departe tuturor celor ce au asistat la sfânta rugă, acelor ce au luat parte la banchet, acelor ce au luat parte și la petrecerea aranjată cu această ocaziune, mulțănesc cu deosebire acelor Domni și Doamne, cari poate prevăzând spesele cele multe au binevoit a contribui cu următoarele suprasolviri:

On. domn ppresbiter Romul Mircea, Dr. Alexandru Morariu, adv. câte 3 cor. Dl notar Klein Henrich 4 cor. Ioan Nistor, contabil, maisterul Setz, Albu, teolog, Victor Morariu, câte 2 cor. Ștefan Popcan, inv., doamna Gomboș, măestru Horman, Vasile Șerban, preot, Ștefan Șerban, Ioan Galea, Nicolae Boer, preot, Victor Căburean, câte 1 cor. Anton Sencovici, Dimitrie Pulca, preot, doamna Müller și Dan Artimon, câte 50 fil.

Deci s'a încassat, atât dela banchet cât și dela petrecere suma de 255 cor. 80 fil. iar spese cu banchetul și petrecerea au fost 173 cor. 40 fil., prin urmare am avut un venit de 82 cor. 40 fil. care s'a alăturat pentru înfrumusețarea sfintei biserici.

Mulțănesc încă odată tuturor celor cari ne-au onorat cu prezența lor.
Șaroș, la 6 August 1908.

Dionisiu Chendi
preot.

Cu ocaziunea petrecerii aranjate la 29 Iunie v. c. în favorul bisericii gr.-or din Brad, au binevoit a contribui următorii: Emanoil Comșa, Dr. I. Papp și Atanasiu Brana câte 5 coroane. Nic. Obadan, Petru Rimbaș, Bagoly Samuel, Dem. Man, și Pratsler Iosef cât 4 coroane. Emil Rusu, Nic. Timbus, Irimie Papp, Wenzel Adolf, și Sabin Iula, câte 3 coroane. V. Boneu, I. German, Savu Stanilă, Alex. Sabo, Tanase Tonța, L. Mihet, G. Bolcu, Mich. Stoia, Bolcu Adam, Herța T., Ioan Felea, George Parău, Costea Iosif, Is. Valentin, Petru Giurgiu, Nic. Cainap, Adam Damian, Iula Adam, Bota Eliza, I. Angel, M. Ivan, Pavel Lazar, I. Boneu, G. Mușat, St. Oșel, I. Furdui, Vas. Damian, Florea Ursu, Nic. German, Pavel Pop, Ilie Zerna, G. Dirina, D. Chendi, Val. Orșa, Ștef. Corpade, I. Săbău, Amos Halmăgean, Andron Bogdan, Dem. Siclovian, G. Feier, Nic. Costea, G. Copos, fiecare câte 2 coroane. Grățian Boneu, M. Corinda, P. Mateș, Sabin Dan, George Iula, Copos Lazar, Trifa Toader, G. Irsdenca, Stoikovitz S., M. Bogdan, Mariuța Pârva, Lazar Suciu, Teod. Ghiocanca, R. Ferencz, A. Oarcea, Roba Gerasim, Nic. Borza, Werner Armin, Pârva Lazar, Petru Lupea, Perian Pârva, Aur. Bradean, B. Petroviciu, G. Popa, Teclă Popa, G. Popa teolog, Lazar David, Nemes Gy. și Golcea George fiecare câte 1 cor.

Venitul brut a fost 163 coroane. Spese au fost: 60 cor. Venitul netto: 103 coroane. P. T. contribuții li se exprimă profundă mulțămîntă.

Brad, la 26 Iulie 1908.

Ioan German
epitrop-cassar.

Pe calea aceasta se chitează, cu cea mai mare mulțămîntă, suprasolvirile date pentru desp. Dămărtin al Asociațiunii, cu ocazia petrecerii din Boian (27 Iulie st. v.) Dăruitorii sunt următorii:

Dl. I. Radeș, cor. 3-50, dnii L. Pascu, P. și I. Coman, câte 1-50 cor., dnii N. Costea Aug. Cheșanu, I. Langa, I. Popa, P. Sămărtinean, Gh. Negrea, I. Moldovan și D. Boilă câte 1 cor., dnii I. Popoviciu, Ios. Boilă, I. Popp, P. Ivan, Quint. Viciu și Alex. Măcuțiu câte 50 fil.

În numele comitetului aranjator:

Ioan Duma
st. în științe.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica această Redacțiunea nu primește răspunderea.

Nr. 526/1908 of. ppresb. [243] 1-3

Concurs.

Pentru ocuparea posturilor de învățători la școlile noastre confesionale în comunele mai jos numite din protopresbiteratul Cetății de piatră, se scrie concurs cu termen de 20 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Văleni**, salar 1000 cor., dela popor 440 cor., și dela stat ajutor 560 cor., cuartir, 1/4 jugăr grădină și competență de lemne de încălzit.

2. **Vima mare**, salar 1000 cor., dela popor 140 cor., și din ajutor de stat 860 cor., cuartir, grădină și 2 orgii lemne de încălzit.

3. **Vima mică**, salar 1000 cor., dela popor 200 cor. și din ajutor de stat 800 cor., cuartir și grădină.

Învățătorii aleși în aceste comune sunt îndatorăți a instrui pe elevi în cântările bisericesti a-i conduce în toate Duminecile și sărbătorile la biserică și a cânta cu ei în cor responsurile dela sfta liturgie. Învățătorii vor conduce și lucrările din grădina de pomăriț a școlii, instruind pe elevi în cultivarea pomilor.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, vor înainta subscrisului oficiu petițiile concursuale instruite conform legilor în vigoare (estras de botez, testimoniu școlar, absolutoriu pedagogic și diploma de învățător) în termenul indicat, iar spre a face cunoștință cu poporul se vor prezenta în vreo Duminecă ori sărbătoare la biserică spre a cânta.

Lăpușul unguresc, 4 August 1908.

Oficiul protopresbiterat gr. or. al Cetății de piatră în conțelegere cu respectivele comitete parohiale.

Vasile Duma
protopop.

Nr. 318/1908.

[244] 1-3

Concurs.

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători la școlile populare confesionale gr. or. române din comunele mai jos numite în protopresbiteratul Iliei, să scrie prin aceasta concurs cu termen de 15 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

1. **Boz**, cu salar de 600 cor. din darea cultului bisericesc, cuartir, lemne de foc și grădină școlară.

2. **Târnavița**, cu salar de 600 cor. din darea cultului bisericesc, cuartir, lemne de foc și grădină școlară.

3. **Brădățel**, cu salar de 600 cor. din darea cultului bisericesc, cuartir și lemnele necesare de foc.

4. **Glodghilești**, cu salar de 600 cor. din darea cultului bisericesc, cuartir și lemnele necesare de foc.

5. **Fursoara**, cu salar de 600 cor. și anume: 500 cor., din darea cultului bisericesc și 100 cor. din fondul de bucate, cuartir în natură, grădină și lemnele necesare de foc.

Cel ales va avea a providea învățământul și în școala de repetiție.

6. **Sirbi**, cu salar de 600 cor. din darea cultului bisericesc, cuartir, grădină școlară și lemnele necesare de foc.

7. **Valealungă**, cu sa'ar de 600 cor. din darea cultului bisericesc, cuartir corăș-punător și celelalte edificii economice, grădina prescrisă de lege și lemnele necesare de foc; alesul va funcționa și ca cantor, pentru care va primi venitele cantorale îndatinate.

Salariile cu 1 Iulie 1910 să vor întregi parte din mijloacele bisericilor parte dela stat până la suma prescrisă de lege.

Cuincuenaliile la aceste posturi să compută numai după anii serviți la respectiva școală, după instituirea definitivă.

Aleșii învățători primesc pe lângă altele îndatorirea să cânte cu elevii Dumineca și în sărbători la liturgie în biserică.

Doritorii de a ocupa vreunul din aceste posturi, să și aștearnă cererile provăzute cu documentele prescrise subsemnatului oficiu în termenul deschis și să se prezinte în vreo Duminecă sau sărbătoare în biserică din respectiva comună spre a și arăta dexteritatea în cântări și tipic.

Ilia, la 7 August v. 1908.

Oficiul protopresbiterat gr.-or. român al Iliei, în conțelegere cu comitetele parohiale.

George Oprea
protopresb.

213 sz. végreh. 1908. [246] 1-1

Árverési hirdmény.

Alulrt kiküldött bir. végrehajtó ezennel közhírrel teszi, hogy a szerdahelyi kir. járás-bírósnak 1908 évi V. 126/2 sz. végzése folytán Dr. Schiau Miklós ügyvéd által képviselt Bestiu Panfilie I. Luon sinnai lakos alperes részére Bestiu Luon I. Luon sinnai lakos felperes ellen 241 kor. 35 fl. tőkekövetelés s jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 812 kor. becsült ingó-ágokra a szerdahelyi kir. bíróság 1908 V. 126/1 számú végzésével az árverés elrendeltétven, annak a korábbi vagy felülfoglaltatók követelése erejéig is amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán zsinna közég határára a tomnatik nevű havason leendő megtartása határidőül 1908 évi szeptember hó 1 napján délelőtt 11 órája kitűzetik, a mikor a bíróság lefoglalt ló, sertések széna, és 2 drb ökör, é egyéb ingóságok a legőbbit ígérték készpénzfizetés mellett, szűtség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatlak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kilégítettéshez jogot tartanak, hogy amennyiben részükre a foglalás korában eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulrt kiküldött írásban vagy pedig szóval bejelenteni el ne mulasszák.

A törvényes határidő a hirdménynek a bíróság tábláján történt kilégítettését követő naptól számítatik.

Kelt Szerdahelyt 1908 évi Aug. hó 17 napján.

Báthor Jozsef
kir. bírósági végrehajtó.

Recomandă cu prețuri cunoscute de ieftine

Carol Niedermaier
pălărier

33 strada Cismădiei 33
„La pălăria roșie”.

Pălării

păroase pentru preoți rom., cu mar-gine mai lată ca la cele de sus, din păr de iepure, à cor. 8.— și cor. 6.—.

Pălării

netede, pentru preoți rom., cu mar-gine mai lată ca la cele de sus, din păr de iepure, à cor. 8.— și cor. 6.—.

(234) 1-6

Subscrisul absolvând cursul de croit la școala de stat din Sibiu, aduc la cunoștința On. Public român că cu începere dela 1 August st. n. a. c. mi-am deschis

Atelier de pantofărie

Strada Rosenanger Nr. 21,

în care se confecționează tot felul de ghete pentru dame, domni și copii.

Rugând On. Public pentru binevoitorul sprigin, promit că voiu servi întotdeauna cu marfă bună și lucru solid.

Cu stimă:

Laurențiu Nemeș,
măiestru pantofar.

(245) 1-5

Săpun de lapte de lilie

Steckenpferd.

Cel mai bun săpun pentru piele.

[69] 23-40

Premiat cu medalia cea mare la expoziția milenară din Budapesta în 1896.

Turnătorie de clopote și fabrică de scaune de fier pentru clopote

ANTONIU NOVOTNY

în Timișoara-Fabric

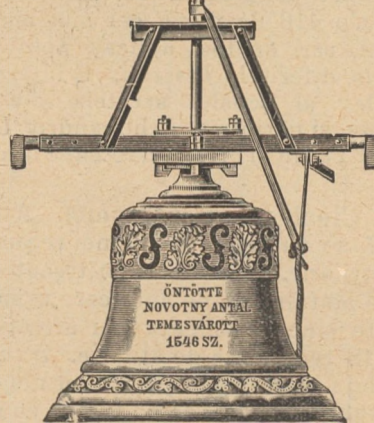
se recomandă spre pregătirea clopotelor noue, cum la turnarea de nou a clopotelor stricate, spre facerea de clopote întregi, armonioase pe lângă garanță de mai mulți ani, provăzute cu ajustări de fier bătut, construite spre a le întoarce cu ușurință în orice parte, în-dată ce clopotele sunt bătute de o latură, fiind astfel mântuite de crepare. Cu deosebire sunt recomandate

(150) 9-52

Clopotele găurite

o invențiune proprie și premiată în mai multe rânduri. Aceste clopote, cari sunt provăzute în partea superioară — ca violina — cu găuri ca figura S, au ton mai intensiv, mai adânc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrare mai voluminoasă de cât clopotele turnate după sistemul vechiu, astfel că un clopot patentat de 327 kg., este egal în ton cu unul de 461 kg turnat după sistemul vechiu. — Mai departe se recomandă pentru face-rea de scaune de fier bătut, de sine stătătoare, pentru preadjustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut, ca și spre turnarea de toace de metal.

Prețcuranturi ilustrate gratis.

M. BOHN & COMPAGNONI

KIKINDA MARE și ZOMBOLYA.

Cel mai vechiu, mai mare și mai bun etablisement din monarhia Austro-Ungară e

FABRICA DE ȚIGLE a lui BOHN

în KIKINDA MARE și ZOMBOLYA.

Infinitată în 1864. — Referințele cele mai favorabile. — Infinitată în 1864.

Produțiune anuală de 50 milioane

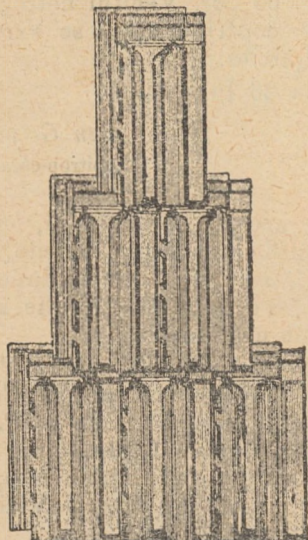
a țiglelor sigure de coperiș ale lui Bohn, pat. c. și r.

IN OXID DE FER SAU NATURAL SAU LA DORINȚĂ VĂPSITE CU THEER.

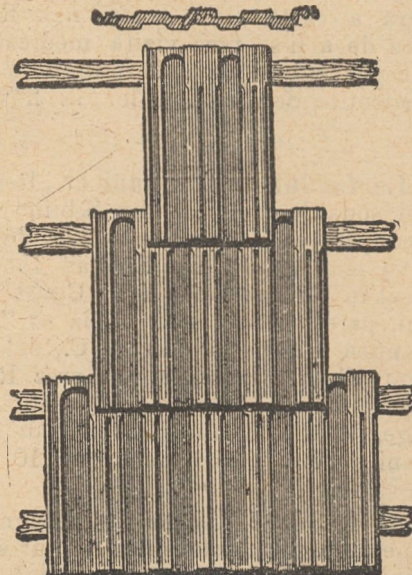
PRODUCTE: Țiglele sigure de coperiș patentate ale lui Bohn. Coperiș ieftin și frumos.

(203) 4-10

Cataloge ilustrate și mustre, gratis și franco.

Fabric. de Nagyikinda.
Țigle de siguranță pentru acoperiș, patentate, sistem Bohn, Nr. 272.

Fabricat de Zombolya
Țigle de siguranță pentru acoperiș patentate Nr. 253.